

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑

โดยที่มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้มาตรฐานสินค้าเกษตรที่คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นมาตรฐานทั่วไปตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้มีมติเห็นชอบให้แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตรดังกล่าว ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๗ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงให้แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป รวม ๑๒๔ รายการ โดยมีรายละเอียดตามบัญชีแนบท้ายประกาศนี้ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขชื่อจาก “มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ” เป็น “มาตรฐานสินค้าเกษตร”
๒. แก้ไขชื่อย่อจาก “มกอช.” เป็น “มกช.”

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำเนาถูกต้อง

ศิริฉวี ๒.๑๕๗๖

(นางจิระพันธ์ ช.เจริญยิ่ง)

นักจัดการงานทั่วไป ระดับชำนาญการ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มกอช. 9017-2550

THAI AGRICULTURAL COMMODITY AND FOOD STANDARD

TACFS 9017-2007

การปฏิบัติที่ดีในการผลิตและการให้อาหารสัตว์

CODE OF PRACTICE ON GOOD ANIMAL FEEDING

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 65.120 ISBN XXX-XXX-XXX-X

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มกอช. 9017-2550

THAI AGRICULTURAL COMMODITY AND FOOD STANDARD

TACFS 9017-2007

การปฏิบัติที่ดีในการผลิตและการให้อาหารสัตว์ CODE OF PRACTICE ON GOOD ANIMAL FEEDING

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 0 2281 5955 โทรสาร 0 2283 1669

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 125 ตอนพิเศษ 3 ง

วันที่ 4 มกราคม พุทธศักราช 2551

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณามาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ สาขาอาหารสัตว์

1. อธิบดีกรมปศุสัตว์
(นางวิมลพร ธิติศักดิ์
แทนอธิบดีกรมปศุสัตว์)	ประธานคณะอนุกรรมการ
2. ผู้แทนกรมประมง
(นางสาวจู่อะดี พงศ์มณีรัตน์)	อนุกรรมการ
3. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร
(นางสมคิด รื่นภาคภูมิ)	อนุกรรมการ
4. ผู้แทนกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
(นายคณิต วาสิทถานนท์)	อนุกรรมการ
5. ผู้แทนสำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
(นางเจตฉาย ธิรทินรัตน์)	อนุกรรมการ
6. ผู้แทนกองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข
(นางอรอนงค์ เสงเจริญ)	อนุกรรมการ
7. ผู้แทนคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
(รองศาสตราจารย์พันทิพา พงษ์เพ็ญจันทร์)	อนุกรรมการ
8. ผู้แทนคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์พรศรี ชัยรัตน์)	
9. ผู้แทนมูลนิธิกองทุนมันสำปะหลัง
(นายสุนัย สถาพร
นายรอง สหัสโยธิน)	อนุกรรมการ
10. ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
(นายบุญเพ็ง สันติวัฒนธรรม
นางสาวกุหลาบ กิมศรี)	อนุกรรมการ
11. ผู้แทนสมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย
(นางณิชมล อุมารี)	อนุกรรมการ
12. ผู้แทนสมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย
(นายอนุโรจน์ ปัญญาวรรณ)	อนุกรรมการ
13. ผู้แทนสมาคมผู้เลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการส่งออกไทย
(นายจิระศักดิ์ ชูจันทร์)	อนุกรรมการ

14. ผู้แทนสมาคมกึ่งไทย
(นางลักษมี ไพบูลย์
นายพิชัยยุทธ์ เตชะพงษ์)	อนุกรรมการ
15. ผู้แทนสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย
(นายธีรพงศ์ จันศิริ)	อนุกรรมการ
16. ผู้แทนสัตวแพทยสภา
(นายชัชวาลย์ อรรรรณกุล)	อนุกรรมการ
17. ผู้ทรงคุณวุฒิ
(นายมานพ พจนารณ์
นางสาวคณินิจ ก่อธรรมฤทธิ์)	อนุกรรมการ
18. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
(นางนันทนา โปษณเจริญ
นางสาวยุพา เหล่าจินดาพันธ์ (แทน))	อนุกรรมการและเลขานุการ
19. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
(นายสุรยุทธ ทรงสุหมัด
นางสาวกุลพิพิทย์ จันทรบัว
นางสาวจีรจิต ดิศสนะ)	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการผลิตและการให้อาหารสัตว์ที่ดี สำหรับสัตว์ที่ใช้เป็นอาหารของมนุษย์ ซึ่งอาหารสัตว์มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อสุขภาพของสัตว์ รวมถึงสารปนเปื้อนอันมีผลต่อสุขภาพของผู้บริโภค โดยกำหนดรายละเอียดในการผลิตและการให้อาหารสัตว์ ครอบคลุมทั้งในระดับฟาร์มและระดับอุตสาหกรรม รวมถึงแปลงหญ้าสำหรับสัตว์เคี้ยวเอื้องหรือสัตว์อื่นที่เลี้ยงปล่อยอิสระ โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพสัตว์และสิ่งแวดล้อมจากการให้อาหารสัตว์ เพื่อประกันความปลอดภัยของผู้บริโภคเนื่องจากสัตว์ที่เลี้ยงเป็นอาหาร

มาตรฐานนี้กำหนดขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

FAO/WHO. 2004. Code of Practice on Good Animal Feeding (CAC/RCP 54-2004). 12p.

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ :

การปฏิบัติที่ดีในการผลิตและการให้อาหารสัตว์

พ.ศ. 2550

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 2/2550 เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2550 มีมติเห็นชอบให้กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติที่ดีในการผลิตและการให้อาหารสัตว์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการคุ้มครองผู้บริโภค

ดังนั้น อาศัยอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งแต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2550 จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติที่ดีในการผลิตและการให้อาหารสัตว์ ไว้เป็นมาตรฐานสมัครใจ ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ 1๒ กันยายน พ.ศ. 2550

(ศาสตราจารย์ธีระ สูตะบุตร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

การปฏิบัติที่ดีในการผลิตและการให้อาหารสัตว์

1 ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ กำหนดการปฏิบัติที่ดีในการผลิตและการให้อาหารสัตว์ ซึ่งเป็นสัตว์ที่เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหารมนุษย์ โดยครอบคลุมการผลิตและการให้อาหารสัตว์ที่ปลอดภัยทั้งในระดับฟาร์มและระดับอุตสาหกรรม และครอบคลุมถึงแปลงหญ้าสำหรับสัตว์เคี้ยวเอื้องหรือสัตว์อื่นที่เลี้ยงแบบปล่อยอิสระ การปลูกพืชอาหารสัตว์และการเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของอาหารสัตว์ที่มีผลต่อสุขภาพสัตว์ สิ่งแวดล้อมตลอดจนสุขภาพของผู้บริโภค แต่ไม่ครอบคลุมการปฏิบัติด้านสวัสดิภาพสัตว์ (animal welfare)

2 วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อประกันความปลอดภัยของผู้บริโภคเนื่องจากสัตว์ที่เลี้ยงเป็นอาหาร รวมถึงสารปนเปื้อนจากสิ่งแวดล้อม ที่มีระดับการปนเปื้อน อันมีผลต่อสุขภาพของผู้บริโภคจากการบริโภคอาหารที่มาจากสัตว์

2.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในระบบความปลอดภัยของอาหารสัตว์ โดยไม่เกิดปัญหาต่อสุขภาพสัตว์และสิ่งแวดล้อมจากการให้อาหารสัตว์

3 นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ มีดังต่อไปนี้

3.1 อาหารสัตว์ (feed, feedingstuff) หมายถึง วัสดุชนิดเดียวหรือหลายชนิด ที่ผ่านหรือไม่ผ่านกระบวนการแปรรูป ซึ่งตั้งใจให้สัตว์ที่เลี้ยงเป็นอาหารมนุษย์โดยตรง

3.2 ส่วนประกอบอาหารสัตว์ (feed ingredient) หมายถึง วัสดุชนิดเดียวหรือหลายชนิด ที่ใช้ผสมเป็นอาหารสัตว์ ไม่ว่าจะมียุคค่าทางโภชนาการหรือไม่ก็ตาม อาจรวมถึงสารเติมแต่งอาหารสัตว์ ส่วนประกอบอาหารสัตว์นี้อาจมาจากพืช สัตว์ หรือมาจากสารอินทรีย์หรืออนินทรีย์

3.3 สารเติมแต่งอาหารสัตว์ (feed additive) หมายถึง ส่วนประกอบของอาหารสัตว์ที่ตั้งใจเติมเพื่อให้เกิดผลต่อลักษณะเฉพาะของอาหารสัตว์หรือผลิตภัณฑ์สัตว์ อาจมียุคค่าทางโภชนาการหรือไม่ก็ตาม ได้แก่

จุลินทรีย์ เอนไซม์ สารควบคุมความเป็นกรด (acid regulatory) แร่ธาตุ วิตามิน และผลิตภัณฑ์อื่น ปกติ สารเหล่านี้ไม่ใช่เป็นอาหารสัตว์โดยลำพัง

3.4 อาหารสัตว์ผสมยา (medicated feed) หมายถึง อาหารสัตว์ที่มียาสัตว์ผสม ซึ่งเป็นอาหารสัตว์ผสม สำเร็จรูป หัวอาหารสัตว์ และสารผสมล่วงหน้าที่มีส่วนผสมของยาหรือเภสัชเคมีภัณฑ์ หรือวัตถุที่เติมใน อาหารสัตว์ ในปริมาณที่กำหนดตามขนาดการใช้ของยา หรือเภสัชเคมีภัณฑ์ หรือวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์ แต่ละชนิด เพื่อเสริมสุขภาพในการป้องกันและกำจัดโรคสัตว์

3.5 สารไม่พึงประสงค์ (undesirable substance) หมายถึง สารปนเปื้อนหรือสารอื่นใดก็ตามที่พบใน อาหารสัตว์หรือส่วนประกอบของอาหารสัตว์ โดยที่ไม่ได้ตั้งใจใส่เข้าไป ที่มีผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภค และสุขภาพสัตว์

4 หลักเกณฑ์ทั่วไป

อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ที่ได้มาต้องรักษาให้คงสภาพโดยป้องกันการปนเปื้อนจากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรค สารเคมี สิ่งแปลกปลอม และเชื้อจุลินทรีย์ หรือสิ่งที่น่ารังเกียจใด ๆ ในระหว่าง กระบวนการผลิต การจัดการ การจัดเก็บ และการขนส่ง

อาหารสัตว์ ต้องอยู่ในสภาพที่ดีและเป็นไปตามมาตรฐานด้านคุณภาพ การผลิตอาหารสัตว์ให้ยึดการปฏิบัติ ที่ดีทางด้านการเกษตร (GAPs) และการปฏิบัติที่ดีทางด้านการผลิต (GMPs) และให้ใช้การวิเคราะห์ อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (HACCP) ในขั้นตอนที่เหมาะสมตามความจำเป็น เพื่อป้องกัน อันตรายที่อาจเกิดในอาหาร

ผู้ผลิตอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ผู้เลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหาร และผู้ผลิตผลิตภัณฑ์อาหารจาก สัตว์ ต้องให้ความร่วมมือเพื่อระบุนอันตรายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ตามระดับความเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพของ มนุษย์ ความร่วมมือดังกล่าวจะช่วยทำให้เกิดการพัฒนาและคงรักษาแนวทางเลือกที่เหมาะสมในเรื่อง การ จัดการความเสี่ยง (risk management) การผลิตและการให้อาหารสัตว์อย่างปลอดภัย

4.1 ส่วนประกอบอาหารสัตว์

4.1.1 ส่วนประกอบอาหารสัตว์ต้องมาจากแหล่งที่ปลอดภัย ในกรณีที่ส่วนประกอบอาหารสัตว์นั้นได้มา จากกระบวนการผลิตหรือเทคโนโลยีที่ยังไม่ได้ผ่านการประเมินด้านความปลอดภัยของอาหารต้องวิเคราะห์ ความเสี่ยงตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง หลักการทำงานในการวิเคราะห์ความเสี่ยง (มกอช. 9006)

4.1.2 ผู้ผลิตสารเติมแต่งอาหารสัตว์ ต้องให้ข้อมูลที่ชัดเจนแก่ผู้ใช้เพื่อให้นำไปใช้อย่างถูกต้องและ ปลอดภัย

4.1.3 การเฝ้าระวังคุณภาพของส่วนประกอบอาหารสัตว์ (monitoring feed ingredient) ได้แก่ การตรวจสอบโดยการชักตัวอย่าง และการวิเคราะห์สารไม่พึงประสงค์ ให้ยึดเกณฑ์ความเสี่ยงเป็นพื้นฐาน

4.1.4 ส่วนประกอบอาหารสัตว์ ต้องผ่านเกณฑ์ตามข้อกำหนดของกฎหมายในเรื่องระดับปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค สารพิษจากเชื้อรา วัตถุอันตรายทางการเกษตร และสารไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค

4.2 เครื่องหมายและฉลาก

4.2.1 ฉลากอาหารสัตว์ต้องชัดเจน มีข้อมูลเพียงพอ เพื่อให้ผู้ใช้ปฏิบัติตามในการจัดการ การจัดเก็บ และการใช้อาหารสัตว์รวมทั้งส่วนประกอบอาหารสัตว์

4.2.2 รายละเอียดที่ระบุในฉลากต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องและควรมีคำแนะนำการใช้

4.2.3 ฉลากหรือเอกสารกำกับฉลาก อย่างน้อยให้มีข้อมูลดังนี้

- (1) ชนิดหรือประเภทของสัตว์ที่จะเลี้ยงด้วยอาหารสัตว์นั้น
- (2) วัตถุประสงค์ของการใช้อาหารสัตว์
- (3) รายการของส่วนประกอบอาหารสัตว์ รวมทั้งสารเติมแต่งอาหารสัตว์ โดยเรียงตามลำดับปริมาณมากไปหาน้อย
- (4) ชื่อผู้ผลิตและสถานที่ผลิต
- (5) หมายเลขทะเบียนผลิตภัณฑ์ (registration number) ถ้ามี
- (6) วิธีการใช้และข้อควรระวังในการใช้
- (7) รุ่นการผลิต
- (8) วัน เดือน ปีที่ผลิต
- (9) วัน เดือน ปีที่ใช้ก่อน หรือวัน เดือน ปีที่หมดอายุ

4.3 ความสอกลับได้ (traceability) และการจัดเก็บข้อมูล

4.3.1 ต้องมีการเก็บรักษา บันทึกข้อมูลอาหารสัตว์ ส่วนประกอบอาหารสัตว์ รวมถึงสารเติมแต่งอาหารสัตว์ เพื่อให้สามารถถอน หรือเรียกคืนผลิตภัณฑ์ ได้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ เมื่อพบว่ามีปัญหาต่อสุขภาพของผู้บริโภค

ต้องเก็บรักษาบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่าย การใช้อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ให้อ่านได้ง่าย เพื่อสะดวกในการสอกลับอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ถึงแหล่งที่มาและติดตามถึงผู้ใช้อาหารสัตว์ในกรณีที่พบว่าเป็นปัญหาต่อสุขภาพผู้บริโภค

4.3.2 การดำเนินการภายใต้ภาวะฉุกเฉินจะเกิดขึ้นกรณีที่อาหารสัตว์หรือส่วนประกอบอาหารสัตว์ไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์ความปลอดภัยด้านอาหารตามที่กำหนดไว้ในข้อปฏิบัตินี้ ให้ผู้ประกอบการรายงานหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบโดยเร็ว ข้อมูลควรมีรายละเอียดมากที่สุด และให้ระบุถึงปัญหาของอาหารสัตว์หรือส่วนประกอบอาหารสัตว์ ประเภท และชนิดของสัตว์ที่ใช้เลี้ยง หมายเลขรุ่นการผลิต ชื่อผู้ผลิต และแหล่งที่มา หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ และผู้ประกอบการให้รับดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าอาหารสัตว์หรือส่วนประกอบอาหารสัตว์นั้น ๆ ไม่ส่งผลที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภค

4.3.3 กรณีอาหารสัตว์หรือส่วนประกอบอาหารสัตว์ที่มีการค้าระหว่างประเทศมีผลกระทบต่อสุขภาพผู้บริโภค หน่วยงานภาครัฐของประเทศส่งออกต้องแจ้งหน่วยงานภาครัฐของประเทศนำเข้าทราบถึงข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้น โดยระบุรายละเอียดให้มากที่สุดและอย่างน้อยต้องมีข้อมูลตามที่ระบุในข้อปฏิบัติที่ 4.3.2

4.4 การตรวจสอบและการควบคุม

ขั้นตอนการตรวจสอบและควบคุม ให้นำมาปฏิบัติเพื่อยืนยันว่าอาหารสัตว์นั้นเป็นไปตามข้อกำหนดเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากอันตรายที่เกิดจากอาหารที่ได้จากสัตว์ ระบบการตรวจสอบให้ออกแบบและดำเนินการภายใต้หลักการประเมินความเสี่ยงที่เหมาะสมกับสถานการณ์ หลักการประเมินความเสี่ยงที่ใช้ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานระหว่างประเทศ และอ้างอิงข้อมูลหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

4.4.1 หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบบนพื้นฐานความเสี่ยงว่า อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ได้ผลิต จำหน่ายจ่ายแจก และนำไปใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

4.4.2 ผู้ผลิตอาหารสัตว์ ส่วนประกอบอาหารสัตว์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องตรวจสอบและควบคุมการผลิต การจัดเก็บ และการขนส่ง ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด

4.4.3 ระบบการตรวจสอบต้องได้รับการออกแบบและดำเนินการภายใต้หลักการประเมินความเสี่ยงที่เหมาะสมกับสถานการณ์ หลักการประเมินความเสี่ยงที่ใช้ต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานระหว่างประเทศ และการประเมินความเสี่ยงให้อ้างอิงข้อมูลหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

4.4.4 การเฝ้าระวังอาหารสัตว์ และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ไม่ว่าจะโดยหน่วยงานตรวจสอบของรัฐ หรือภาคอุตสาหกรรม ควรมีการตรวจสอบให้ครอบคลุมตั้งแต่ การตรวจสอบ การชักตัวอย่างและวิเคราะห์ปริมาณสารที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสารไม่พึงประสงค์

4.5 อันตรายต่อสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับอาหารสัตว์

อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ทุกชนิดต้องผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของมาตรฐานความปลอดภัย โดยมีปริมาณสารไม่พึงประสงค์สูงไม่เกินที่จะทำให้อาหารที่มนุษย์บริโภคไม่เกิดปัญหาต่อสุขภาพของผู้บริโภค ทั้งนี้แนวทางในการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของอาหารสัตว์ ให้ยึดถือตามมาตรฐาน Codex

General Standard for Contaminants and toxins in foods (CAC 193-1995, Rev 2-2006) ที่ Codex กำหนดขึ้น

4.5.1 สารเติมแต่งอาหารสัตว์ และยาสัตว์ที่ใช้ในอาหารสัตว์ผสมยา

4.5.1.1 ต้องผ่านการประเมินความปลอดภัย และนำมาใช้ตามวิธีที่หน่วยงานของรัฐอนุญาต และมีการควบคุมการใช้ให้เป็นไปตาม มอก. 7001 เรื่อง การควบคุมการใช้ยาสัตว์

4.5.1.2 ต้องแยกหรือระบุรายการสารเติมแต่งอาหารสัตว์ และยาสัตว์ที่ใช้ในอาหารสัตว์ผสมยาให้ชัดเจน เพื่อหลีกเลี่ยงการนำไปใช้ผิด

4.5.1.3 ให้ตรวจรับ จัดการ และจัดเก็บสารเติมแต่งอาหารสัตว์ เพื่อรักษาคุณสมบัติและหลีกเลี่ยงการใช้ผิด หรือการปนเปื้อนที่อาจเป็นอันตราย อาหารสัตว์ที่มีสารเหล่านี้ควรเข้มงวดในการนำไปใช้ให้สอดคล้องกับคำแนะนำที่กำหนด

4.5.1.4 ไม่ใช้ยาปฏิชีวนะในอาหารสัตว์ เพื่อเป็นสารเร่งการเจริญเติบโต ถ้าไม่ได้ประเมินความปลอดภัยด้านสาธารณสุข

4.5.2 อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์

4.5.2.1 อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ที่ปลอดภัยและเหมาะสมเท่านั้น จึงจะผลิต วางจำหน่าย เก็บรักษาได้ และเมื่อนำมาใช้ตามที่ตั้งใจแล้ว จะต้องไม่ทำให้เกิดความเสี่ยงที่ไม่อาจยอมรับได้ต่อสุขภาพของผู้บริโภค โดยเฉพาะอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ที่มีการปนเปื้อนด้วยสารไม่พึงประสงค์ในระดับปริมาณที่ไม่สามารถจะยอมรับได้ ควรจะระบุอย่างชัดเจนว่าไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นอาหารสัตว์ และไม่วางจำหน่าย

4.5.2.2 ต้องไม่นำเสนอและจำหน่ายในลักษณะที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อผู้ใช้

4.5.3 สารไม่พึงประสงค์

4.5.3.1 ต้องควบคุม และลดระดับการปนเปื้อนของสารไม่พึงประสงค์ในอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ให้น้อยลง สารดังกล่าวได้แก่ สารปนเปื้อนจากอุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อม วัตถุอันตรายทางการเกษตร สารกัมมันตรังสี สารอินทรีย์มลพิษที่สลายตัวยาก (persistent organic pollutants) เชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค และสารพิษต่างๆ เช่น สารพิษจากเชื้อรา

4.5.3.2 ไม่นำผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่สงสัยว่ามาจากสัตว์ที่เป็นโรควัวบ้า (mad cow disease หรือ Bovine Spongiform Encephalopathy; BSE) มาใช้เป็นอาหารสัตว์โดยตรง หรือใช้ในกระบวนการผลิตอาหารสัตว์ เคี้ยวเอื้อง

4.5.3.3 ให้ประเมินมาตรการควบคุมเพื่อลดปริมาณสารไม่พึงประสงค์ ในด้านผลกระทบที่มีต่อความปลอดภัยของอาหาร

4.5.3.4 ให้ประเมินความเสี่ยงของสารไม่พึงประสงค์แต่ละชนิดที่มีผลต่อสุขภาพของผู้บริโภค และนำผลไปกำหนดระดับปริมาณสูงสุดที่อนุญาตให้มีในอาหารสัตว์ และส่วนประกอบอาหารสัตว์ หรือห้ามใช้สารบางชนิดในอาหารสัตว์

5 การผลิต การแปรรูป การจัดเก็บ การขนส่ง กระจายอาหารสัตว์ และส่วนประกอบอาหารสัตว์

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในห่วงโซ่อาหารสัตว์ ได้แก่ ผู้ผลิตส่วนประกอบอาหารสัตว์ ผู้ผลิตอาหารสัตว์ ผู้ประกอบการขนส่ง รวมทั้งผู้เลี้ยงสัตว์แต่ละรายต้องรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ต้องดูแลทุกประเภท รวมถึงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ควรผลิต แปรรูป จัดเก็บ ขนส่ง และกระจายอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ในสถานที่ประกอบการหรือด้วยอุปกรณ์ที่ใช้งานในกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลเสียต่อความปลอดภัยของอาหารและต่อสุขภาพของผู้บริโภค

การเลี้ยงสัตว์น้ำมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังนั้น หลักการปฏิบัติทั่วไปเหล่านี้จึงต้องพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างการเลี้ยงสัตว์น้ำและการเลี้ยงสัตว์บก

ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม GMP และ HACCP ตามความเหมาะสม เพื่อควบคุมอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของอาหารมนุษย์ และสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยของอาหารสัตว์ โดยเฉพาะการป้องกันการปนเปื้อนในอาหารสัตว์และในอาหารมนุษย์ที่มาจากสัตว์อย่างมีเหตุผล ถึงแม้ว่าอาจจะไม่สามารถขจัดอันตรายได้อย่างสมบูรณ์

เรื่องต่อไปนี ควรประยุกต์ใช้ GMP และ HACCP ตามความเหมาะสม

5.1 สถานที่

5.1.1 อาคารและอุปกรณ์ที่ใช้ผลิตอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ต้องสร้างในลักษณะที่ลดโอกาสการปนเปื้อนในอาหารสัตว์ และสะดวกต่อการปฏิบัติงาน การซ่อมบำรุง และการทำความสะอาด

5.1.2 น้ำที่ใช้ผลิตอาหารสัตว์ ต้องถูกสุขลักษณะตามมาตรฐาน และมีคุณภาพเหมาะสมต่อการบริโภคของสัตว์ แท็งก์น้ำ ท่อน้ำ ตลอดจนอุปกรณ์ที่ใช้กักเก็บและลำเลียงน้ำต้องผลิตจากวัสดุที่ไม่เกิดสารปนเปื้อนในระดับที่ไม่ปลอดภัย

5.1.3 ต้องกำจัดน้ำทิ้ง น้ำเสีย และน้ำฝน เพื่อไม่ให้ปนเปื้อนเครื่องจักร อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์

5.2 การรับเข้า การเก็บรักษา และการขนส่ง

5.2.1 ให้แยกเก็บปุ๋ยเคมี วัตถุอันตรายทางการเกษตร และสารอื่นที่ไม่มีเจตนานำมาใช้ในอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ไว้ต่างหากจากอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาด ในการผลิตอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์

5.2.2 ให้แยกเก็บอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ที่ผลิตแล้วจากส่วนประกอบอาหารสัตว์ที่ยังไม่ผลิตเป็นอาหารสัตว์ และต้องใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม

5.2.3 การรับเข้า การเก็บรักษา และการขนส่งอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ต้องทำในลักษณะที่ลดการปนเปื้อนข้ามที่ส่งผลเสียต่อความปลอดภัยของอาหาร

5.2.4 ต้องเฝ้าระวัง และควบคุมการเกิดสารไม่พึงประสงค์ในอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ อย่างสม่ำเสมอ

5.2.5 อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ต้องนำไปส่งมอบและนำไปใช้โดยเร็วเท่าที่จะทำได้ อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ทุกชนิดควรเก็บรักษาและขนส่งในลักษณะที่ป้องกันการเสื่อมสภาพและการปนเปื้อน และให้มั่นใจว่าส่งอาหารสัตว์ถูกต้องตามชนิดของสัตว์ที่ใช้เลี้ยง

5.2.6 ทุกขั้นตอนของการจัดการ การเก็บรักษา และการขนส่ง ควรมีการจัดการและการเก็บรักษาที่ดี เพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษสำหรับอาหารสัตว์ที่ขึ้นหรือกึ่งขึ้น เพื่อจำกัดการเจริญของเชื้อราและแบคทีเรีย

5.2.6 ควรป้องกันการเกิดหยดน้ำบนพื้นผิวต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตและแปรรูปอาหารสัตว์ และส่วนประกอบอาหารสัตว์ให้น้อยที่สุด อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ประเภทแห้งควรเก็บให้อยู่ในสภาพแห้งเพื่อจำกัดการเจริญของเชื้อราและแบคทีเรีย

5.2.7 อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ที่เป็นของเสีย หรือวัสดุอื่นซึ่งมีสารไม่พึงประสงค์ ที่เป็นอันตราย ต้องไม่ใช่เป็นอาหารสัตว์ และกำจัดอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อกำหนดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5.3 การฝึกอบรมบุคลากร

บุคลากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การเก็บรักษา และการจัดการอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ต้องผ่านการอบรมอย่างเพียงพอ เพื่อให้ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยอาหาร

5.4 การสุขาภิบาลและการควบคุมสัตว์พาหะนำโรค

5.4.1 โรงงานผลิต สถานที่จัดเก็บ และสภาพโดยรอบ ต้องสะอาดและมีแผนงานการควบคุมสัตว์พาหะนำโรค อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4.2 ภาชนะและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต แปรรูป ขนส่ง การเก็บรักษา เคลื่อนย้าย และซังน้ำหนักรักษาให้สะอาด แผนงานทำความสะอาดต้องมีประสิทธิภาพและลดการตกค้างของสารทำความสะอาด และสารฆ่าเชื้อ

5.4.3 เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่สัมผัสกับอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ชนิดแห้ง ต้องทำให้แห้ง ภายหลังกระบวนการล้างทำความสะอาด

5.4.4 เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้กับอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ชนิดชื้นหรือกึ่งชื้น ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษเมื่อมีการทำความสะอาด เพื่อหลีกเลี่ยงการเจริญของเชื้อราและแบคทีเรีย

5.5 สมรรถนะของอุปกรณ์ และการบำรุงรักษา

5.5.1 อุปกรณ์ชั่งตวงวัด ในการผลิตอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ต้องสอบเทียบความแม่นยำอย่างสม่ำเสมอ และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับช่วงการใช้งาน

5.5.2 เลือกใช้เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ให้เหมาะกับชั่งน้ำหนักหรือปริมาตรที่ใช้งาน และสามารถผสมผลิตภัณฑ์ให้เป็นเนื้อเดียวกันได้ และต้องทดสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทวนสอบสมรรถนะของเครื่อง

5.5.3 เลือกใช้อุปกรณ์อื่น ๆ ในกระบวนการผลิตอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ให้เหมาะสมกับช่วงการใช้งาน และต้องตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

5.6 การควบคุมการผลิต

5.6.1 หลีกเลี่ยงการปนเปื้อนข้ามในทุกขั้นตอนการผลิต (ตัวอย่างเช่น การล้างด้วยอาหารสัตว์ (flush) หรือส่วนประกอบอาหารสัตว์ที่เหมาะสม การจัดลำดับการผลิต การทำความสะอาด) ในระหว่างการผลิตอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์แต่ละชุดที่มีส่วนผสมจากวัตถุดิบที่ต้องควบคุม หรือที่อาจทำให้เกิดอันตราย (เช่น วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์สัตว์บางชนิด และยาสำหรับสัตว์) ควรมีการนำขั้นตอนเหล่านี้มาใช้เพื่อลดการปนเปื้อนข้ามระหว่างอาหารสัตว์ที่มีและไม่มีส่วนผสมสำหรับสัตว์

5.6.2 กรณีที่กระบวนการผลิตอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ มีความเสี่ยงสูงต่อการปนเปื้อนข้ามจนไม่สามารถจัดระบบการผลิต และการทำความสะอาด ได้อย่างเพียงพอ ให้แยกสายการผลิต การจัดเก็บ และการขนส่งผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดออกจากกัน รวมทั้งต้องมีการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคทุกขั้นตอนการผลิตอย่างเหมาะสม เช่น การใช้ความร้อน หรือการใช้สารเคมีที่รัฐอนุญาตให้ใช้

5.7 การเรียกคืน

รวบรวมและบันทึกรายละเอียดข้อมูลต่างๆ และเก็บรักษาไว้ตามที่ระบุในข้อปฏิบัติที่ 4.3 โดยเฉพาะรายละเอียดและการกระจายอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ เพื่อให้เก็บคืนอาหารสัตว์หรือส่วนประกอบอาหารสัตว์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคออกจากตลาดได้อย่างรวดเร็ว และให้ข้อมูลที่ชี้บ่งสัตว์ที่ได้รับอาหารสัตว์เหล่านั้นได้

6 การผลิตอาหารสัตว์ การใช้อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ภายในฟาร์ม

รายละเอียดในข้อปฏิบัตินี้ใช้เป็นแนวทางการปลูก การผลิต การจัดการ และการใช้อาหารสัตว์ กับส่วนประกอบอาหารสัตว์สำหรับผู้ประกอบการในระดับฟาร์มรวมถึงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รายละเอียดในส่วนนี้ให้พิจารณาควบคู่ไปกับข้อปฏิบัติที่ 4 และ 5

มีการดำเนินการตามการปฏิบัติที่ดีทางด้านการเกษตรในทุกขั้นตอนของการปลูกหญ้า การผลิตธัญพืชและพืชที่ใช้เป็นอาหารสัตว์ และส่วนประกอบอาหารสัตว์ในระดับฟาร์ม เพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจในการประกันความปลอดภัยของอาหาร

การผลิตอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ในฟาร์มมีหลายขั้นตอนที่จะเกิดการปนเปื้อนได้ สิ่งปนเปื้อนที่เป็นอันตรายมี 3 ประเภท ได้แก่

- อันตรายนทางชีวภาพ เช่น แบคทีเรีย เชื้อรา และเชื้อจุลินทรีย์อื่น ๆ ที่ทำให้เกิดโรค
- อันตรายนทางเคมี เช่น การตกค้างของยาสำหรับสัตว์ วัตถุอันตรายทางการเกษตร ปุ๋ย หรือสารที่ใช้ในทางการเกษตร
- อันตรายนทางกายภาพ เช่น เศษเข็มนัตยา เศษชิ้นส่วนจากเครื่องจักร และสิ่งแปลกปลอมอื่น ๆ

6.1 การผลิตพืชเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์

การผลิตพืชและธัญพืช ที่ใช้เป็นอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ สำหรับสัตว์ที่ใช้เป็นอาหารมนุษย์ ควรยึดการปฏิบัติที่ดีทางด้านการเกษตรสำหรับแปลงหญ้าธรรมชาติ แปลงหญ้าเพาะปลูก ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงจากอันตรายทางชีวภาพ เคมีและกายภาพที่อาจปนเปื้อนเข้ามาในห่วงโซ่อาหารได้

การใช้เศษพืชที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวเพื่อเป็นอาหารแทะเล็มสำหรับสัตว์ จัดเป็นอาหารสัตว์ด้วยเช่นกัน ส่วนพืชที่เป็นวัชดุรองพื้น เช่น ฟาง หรือกลบ ควรจัดการในลักษณะเดียวกับส่วนประกอบอาหารสัตว์

ควรจัดการทุ่งหญ้าที่ดี เช่น การหมุนเวียนการปล่อยสัตว์ลงในแต่ละแปลง เป็นการกระจายมูลสัตว์ และช่วยลดการปนเปื้อนข้ามระหว่างกลุ่มของสัตว์ที่ใช้แปลงหญ้าร่วมกัน

6.1.1 การคัดเลือกพื้นที่

ที่ดินที่ใช้ในการผลิตอาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ไม่ควรอยู่ใกล้กับแหล่งอุตสาหกรรม เพราะอาจมีสารมลพิษปนเปื้อนในอากาศ หรือน้ำจากผิวดินไหลมาจากพื้นที่ข้างเคียง ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้บริโภค ปริมาณสารปนเปื้อนในน้ำที่ระบายจากที่ดินข้างเคียง หรือจากการชลประทาน ต้องไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของอาหารมนุษย์

6.1.2 การใช้ปุ๋ย

6.1.2.1 การใช้มูลสัตว์เป็นปุ๋ยในแปลงหญ้า อาจส่งผลเสียต่อความปลอดภัยของอาหาร ควรมีการจัดการและการจัดเก็บที่เหมาะสม เช่น เก็บเกี่ยวพืชเพื่อผลิตอาหารสัตว์หมักและแห้งหลังจากมูลสัตว์สลายตัว ให้เว้นช่วงเวลาที่เหมาะสมหลังการใส่มูลสัตว์ในแปลงก่อนปล่อยสัตว์เข้าแปลง เพื่อลดการปนเปื้อน

6.1.2.2 ให้ใช้มูลสัตว์ ปุ๋ยหมักและสารอาหารอื่นๆ สำหรับพืชอย่างถูกวิธี เพื่อลดการปนเปื้อนทางชีวภาพ เคมี และกายภาพต่ออาหารที่ได้จากสัตว์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของอาหารมนุษย์

6.1.2.3 ให้มีการจัดการ การจัดเก็บ และการใช้ปุ๋ยเคมีในลักษณะที่ไม่มีผลเสียต่อความปลอดภัยของอาหารที่มาจากสัตว์

6.1.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตร และสารเคมีทางการเกษตรอื่นๆ

6.1.3.1 วัตถุอันตรายทางการเกษตร และสารเคมีทางการเกษตรอื่นๆ ต้องได้จากแหล่งที่ปลอดภัย และได้รับการขึ้นทะเบียนจากระทรวงเกษตรและสหกรณ์

6.1.3.2 ให้จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของผู้ผลิต และมีการใช้ที่สอดคล้องกับการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร (Good Agricultural Practice in the Use of Pesticides, GAP) ซึ่ง Codex ได้กำหนดไว้ เกษตรกรต้องปฏิบัติตามคู่มือของผู้ผลิตในการใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกชนิด

6.1.3.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตร และสารเคมีทางการเกษตรอื่นๆ ต้องกำจัดในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำ ดิน หรืออาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ซึ่งอาจนำไปสู่การปนเปื้อนในอาหารที่ผลิตจากสัตว์และส่งผลเสียต่อความปลอดภัยของอาหาร

6.2 การผลิตอาหารสัตว์ในฟาร์ม

6.2.1 ส่วนประกอบอาหารสัตว์

ผู้ผลิตอาหารสัตว์ในฟาร์มและการคัดเลือกส่วนประกอบอาหารสัตว์จากนอกฟาร์ม ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในข้อ 4.1

ส่วนประกอบอาหารสัตว์ที่ผลิตในฟาร์มและนอกฟาร์ม ต้องได้มาตรฐานตามข้อบังคับเช่นเดียวกัน เช่น เมล็ดที่ผ่านกระบวนการเพื่อใช้เป็นเมล็ดพันธุ์แล้ว ไม่ควรนำมาเป็นอาหารสัตว์

6.2.2 การผสมอาหารสัตว์

การผสมอาหารสัตว์ภายในฟาร์มต้องดำเนินการตามข้อ 5 เพื่อลดโอกาสการเกิดการปนเปื้อนข้ามของอาหารสัตว์ และส่วนประกอบอาหารสัตว์ ที่อาจมีผลต่อความปลอดภัยของอาหาร หรือระยะเวลารอใช้อาหารสัตว์และส่วนประกอบอาหารสัตว์

6.2.3 บันทึกการเฝ้าระวัง

6.2.3.1 ผู้ผลิตอาหารสัตว์ในระดับฟาร์ม ให้รวบรวมและรักษานักบันทึกเกี่ยวกับกระบวนการผลิตเพื่อใช้สืบค้นปัญหาที่เกิดจากการปนเปื้อนของอาหารสัตว์ หรือปัญหาจากเชื้อโรค

6.2.3.2 ต้องเก็บรักษานักบันทึก วันที่ตรวจรับ และข้อมูลชุดการผลิตอาหารสัตว์ และส่วนประกอบอาหารสัตว์ที่รับเข้า รวมทั้งข้อมูลที่มีการระบุในข้อ 4.3

6.3 หลักเกณฑ์ที่ดีในการให้อาหารสัตว์

หลักเกณฑ์ที่ดีในการให้อาหารสัตว์นี้รวมถึงวิธีการปฏิบัติใด ๆ ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจว่ามีการใช้อาหารสัตว์หรือส่วนประกอบอาหารสัตว์ในฟาร์มอย่างถูกต้อง เพื่อช่วยลดความเสี่ยงอันตรายด้านสุขภาพ เคมี และกายภาพ ผู้บริโภคอาหารที่ผลิตจากสัตว์ มีดังต่อไปนี้

6.3.1 น้ำ

น้ำที่ใช้ดื่มหรือเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับสัตว์ที่เลี้ยง และหากมีเหตุสงสัยว่ามีการปนเปื้อนของสัตว์จากน้ำ ต้องประเมินและกำหนดมาตรการลดการปนเปื้อนลง

6.3.2 การปล่อยสัตว์ให้กินหญ้าในแปลง

6.3.2.1 การปล่อยให้สัตว์กินหญ้าในทุ่งหญ้าหรือแปลงเพาะปลูกพืช ต้องมีการจัดการเพื่อลดการปนเปื้อนอันตรายทางสุขภาพ เคมี และกายภาพที่สามารถหลีกเลี่ยงได้

6.3.2.2 เพื่อลดการปนเปื้อนข้ามทางสุขภาพจากมูลสัตว์ ให้กำหนดระยะเวลานานพอ ก่อนที่จะปล่อยให้สัตว์เล็มหญ้า พืชหรือส่วนที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวของต้นพืช และการหมุนเวียนการปล่อยสัตว์เข้าแปลง

6.3.3 การให้อาหารสัตว์

6.3.3.1 เพื่อสร้างความมั่นใจว่ามีการจัดการความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของอาหารอย่างเหมาะสม ต้องให้อาหารสัตว์ตามชนิดสัตว์ และวิธีการให้อย่างถูกต้อง ต้องลดการปนเปื้อนในระหว่างการให้อาหารสัตว์ และต้องเก็บข้อมูลรายละเอียดสิ่งที่ให้สัตว์กินรวมทั้งช่วงเวลาที่กิน

6.3.3.2 ให้จัดการระบุสัตว์ที่กินอาหารสัตว์ผสมยาอย่างเหมาะสม จนพ้นกำหนดระยะหยุดใช้ยา และให้จัดเก็บบันทึกข้อมูลการปฏิบัติด้วย โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ให้ความมั่นใจว่า ได้ส่งอาหารสัตว์ผสมยาถึงจุดหมาย และนำไปเลี้ยงสัตว์ที่ต้องให้อาหารสัตว์ผสมยาชนิดนั้น สำหรับพาหนะขนย้ายและอุปกรณ์ที่ใช้กับ

อาหารสัตว์ผสมยา ต้องทำความสะอาดหลังการใช้ หากล้าดับถัดไปนำไปใช้กับอาหารสัตว์ผสมยาสูตรอื่น หรืออาหารสัตว์ที่มีได้ผสมยา

6.4 การให้อาหารสัตว์ในคอก

สถานที่เลี้ยงสัตว์ต้องตั้งในบริเวณที่ไม่มีผลที่จะเกิดความเสียงด้านความปลอดภัยต่อการผลิตอาหารที่มาจากสัตว์ ดูแลสัตว์ให้หลีกเลี่ยงสู่พื้นที่ที่เกิดการปนเปื้อนและสถานที่ต่างๆ ที่เป็นแหล่งของสารพิษ

6.4.1 สุขลักษณะ

6.4.1.1 สถานที่เลี้ยงสัตว์ บริเวณเลี้ยงสัตว์และอุปกรณ์ที่ให้อาหารสัตว์ ต้องออกแบบให้สามารถทำความสะอาดได้อย่างทั่วถึง เพื่อป้องกันการเกิดอันตรายต่อความปลอดภัยของอาหาร ให้เลือกใช้สารเคมีทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออุปกรณ์การผลิตอาหารสัตว์ที่เหมาะสมและปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ผลิต สารเคมีที่ใช้ควรมีฉลากระบุที่ถูกต้อง ชัดเจน และเก็บให้ไกลจากบริเวณผลิตอาหารสัตว์ สถานที่จัดเก็บอาหารสัตว์ และบริเวณให้อาหารสัตว์

6.4.1.2 บริเวณที่เลี้ยงสัตว์ ต้องมีระบบการควบคุมสัตว์พาหะนำโรค เพื่อลดอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อความปลอดภัยของอาหาร

6.4.1.3 ผู้ประกอบการและผู้ปฏิบัติงานภายในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ควรปฏิบัติตามข้อกำหนดสุขลักษณะ เพื่อลดอันตราย ที่อาจเกิดขึ้นต่อความปลอดภัยของอาหารที่มาจากอาหารสัตว์

6.5 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรวมถึงปลา หอย ปู กุ้ง หมึก และสัตว์น้ำชนิดต่างๆ มีความสลับซับซ้อน ซึ่งเกิดจากความแตกต่างของระบบวิธีการเลี้ยง ตั้งแต่การเลี้ยงในกระชังขนาดใหญ่ในทะเลเปิด ไปจนถึงการเลี้ยงในบ่อน้ำจืดขนาดเล็ก ความแตกต่างนี้ยังเป็นผลมาจากช่วงระยะตัวอ่อนจนถึงตัวเต็มวัย ซึ่งมีความต้องการของอาหารและวิธีการเลี้ยงต่างกัน ช่วงปริมาณสารอาหารได้จากสารอาหารที่มีอยู่ในน้ำตามธรรมชาติเท่านั้น จนถึงการใช้อาหารสำเร็จรูปที่ผลิตด้วยเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ทันสมัย การคำนวณสูตรอาหารตามหลักวิชาการ

เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยของอาหาร ข้อควรระวังที่ควรคำนึงถึง ได้แก่ ระบบวิธีการเพาะเลี้ยง พื้นที่การเพาะเลี้ยง เทคโนโลยี วัสดุ และอาหารสัตว์น้ำที่ใช้ เพื่อลดการปนเปื้อนและอันตรายที่จะมีผลต่อความปลอดภัยของอาหาร